

Andrzej Małkiewicz

20 grudnia 2022

Putin i Łukaszenka, Sunak i Zelenski

19 grudnia Putin był z wizytą w Mińsku. Najprawdopodobniej próbował nakłonić Łukaszenkę do bezpośredniego dołączenia do wojny. Ani Łukaszenka, ani większość Białorusinów nie chcą tego. W oficjalnych komunikatach temat wojny nie pojawił się, choć wspomniano w nich o obietnicach dotyczących wzmocnienia przez Rosję armii białoruskiej i o wspólnym produkowaniu uzbrojenia. To spotkanie było niewątpliwie ważnym wydarzeniem, ale za mało wiadomo, by je w pełni ocenić.

A w Rydze, na Łotwie, odbyło się mniej nagłaśniane spotkanie przywódców 10 państw północnej Europy (Danii, Estonii, Finlandii, Holandii, Islandii, Litwy, Norwegii, Szwecji i Wielkiej Brytanii), tworzących Połączone Siły Ekspedycyjne (Joint Expeditionary Force – JEF) z wirtualnym udziałem Zełenskigo.

Połączone Siły Ekspedycyjne, tworzone z inicjatywy Wielkiej Brytanii, to jeden z projektów, które mają wzmocnić europejskie zdolności reagowania kryzysowego. Ich ważny aspekt to obecność Finlandii i Szwecji. Oba państwa aspirują do NATO, decyzja o przyjęciu wymaga jednomyślnej zgody wszystkich dotychczasowych członków, na razie ich starania są blokowane przez Turcję i Węgry, co jest oczywiście korzystne dla Rosji. Ale na płaszczyźnie JEF siły zbrojne obu państw mogą już teraz prowadzić wstępne prace integrujące z sojusznikami. Nie jest to prosty proces, udział w sojuszu wymaga ujednoczenia procedur, dostosowania sprzętu i wielu innych „technicznych” działań, z których każde z osobna nie jest trudne, ale ich suma jest na tyle duża, że stają się kłopotliwe.

Ważnym aspektem jest osobiste poznanie się przez dowódców. Doświadczenie dawnych i niedawnych wojen pokazuje, że współdziałanie armii różnych państw rodzi liczne problemy komunikacyjne – tylko osobiste kontakty pomiędzy kadrą dowódczą, nawiązane zanim jeszcze przystąpi się do praktycznych działań, mogą je zmniejszyć (choć całkowicie usunąć ich się nie da). Historycy wojskowości zwracają uwagę, że brak takich kontaktów był jedną z przyczyn klęski Francji w wojnie w 1940 r. – brytyjski korpus ekspedycyjny który przybył aby wesprzeć Francuzów był liczny i dobrze wyposażony, ale sztabowcy obu krajów nie umieli się dogadać (m.in. dlatego, że nie znali języka drugiej strony), podejmowali niekiedy sprzeczne decyzje, a Niemcy potrafili to wykorzystać (Robert Forczyk, *Fall Rot. Upadek Francji 1940*, Poznań 2021). Dzisiaj nawiązanie takich kontaktów z wojskowymi fińskimi i szwedzkimi może istotnie wzmocnić północną flankę NATO. Szczęśliwie, niektóre kwestie nie budzą problemów. M.in., o ile wiem, w Finlandii i Szwecji niemal wszyscy biegle znają angielski, przynajmniej w tym zakresie nie ma problemów komunikacyjnych.

Oczywiście, techniczne kwestie wojskowe omawiano poufnie. Ale w oficjalnych wypowiedziach powiedziano rzeczy, które warto przytoczyć.

Brytyjski premier Rishi Sunak wskazał na trzy priorytety dotyczące wsparcia Ukrainy w 2023 r.

Pierwszym „jest zapewnienie, że dostarczymy więcej pomocy wojskowej i że pomoc wojskowa ewoluuje, aby sprostać sytuacji, z którą mamy teraz do czynienia. To oznacza więcej systemów obrony powietrznej, oznacza artylerię, oznacza pojazdy opancerzone.

Z naszej strony w Wielkiej Brytanii zobowiązaliśmy się do wsparcia w wysokości 2,3 miliarda funtów, które zaplanowaliśmy w tym roku na rok przyszły, i mam wielką nadzieję i zachęcam innych przy tym stole do zrobienia wszystkiego, co w ich mocy, aby kontynuować silne wsparcie”.

Po drugie, „musimy jasno powiedzieć, że jakiegokolwiek jednostronne wzywanie Rosji do zawieszenia broni jest całkowicie pozbawione znaczenia w obecnym kontekście. Myślę, że byłoby to fałszywe wezwanie.

Zostanie wykorzystany przez Rosję do przegrupowania, wzmocnienia swoich wojsk. Dopóki nie wycofają się z podbitego terytorium, nie może i nie powinno być prawdziwych negocjacji”.

Po trzecie, „musimy nadal koncentrować się na zmniejszaniu zdolności Rosji do przegrupowania i ponownego zaopatrzenia, a to oznacza atakowanie jej łańcuchów dostaw i usuwanie międzynarodowego wsparcia. W szczególności myślę o Iranie i broni, którą obecnie dostarcza Rosji, o czym powinniśmy bardzo stanowczo mówić, tak jak to zrobiliśmy w ONZ.

Również konsekwencje gospodarcze dla Rosji muszą być nadal poważne i w tym duchu bardzo pomocny może być nowy pułap cen ropy, który wprowadził G7 i za którymi podążyli inni.

Podsumowując, powiem tylko, że myślę, że nasza wspólna determinacja jest jasna i nadal będziemy wspierać Ukrainę. A to przede wszystkim dlatego, że ich bezpieczeństwo jest naszym bezpieczeństwem.

I w tym momencie jest dla mnie wielkim zaszczytem zaprosić mojego drogiego przyjaciela Wołodymyra, aby przemówił do nas teraz” (*PM opening remarks at JEF Summit: 19 December 2022*, <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-opening-remarks-at-jef-summit-19-december-2022> – dost. 20/12/22).

Zelenski odpowiedział w podobnym duchu: „Bardzo dziękuję, Rishi, panie premierze Sunak! (Дуже дякую, Ріші, пане Прем'єр-міністрі Сунак!)”, „Drodzy przyjaciele, szanowni liderzy! (Дорогі друзі, шановні лідери!)”. Przypomniawszy, że podczas wcześniejszych spotkań apelował o pomoc w powstrzymaniu agresora. Teraz jest nieco inaczej, powiedział, trzeba zrobić wszystko, dla przyspieszenia klęski agresora: „Wzywam was, żebyście zrobili wszystko w celu jak najszybszego pokonania [rosyjskich] okupantów. Będę dzisiaj mówić bardzo konkretnie. Skupię się na konkretnych rzeczach, ponieważ obecne czasy wymagają konkretnych działań. [...] Tej nocy Ukraina została znowu zaatakowana 34 irańskimi dronami Shahed-136. [...] Były to bezzałogowce z nowej partii przekazanej Rosji przez Iran. Państwo-terrorysta otrzymało kolejne 250 sztuk dronów”.

Jak przypomniał ukraiński przywódca, bez dostaw energii elektrycznej pozostało 22 mln 408 tys. mieszkańców Ukrainy, a ponad 10 mln osób – bez dostaw wody i ogrzewania.

Zelenski ponownie wezwał europejskich przywódców do zwiększenia dostaw uzbrojenia dla Ukrainy. W jego ocenie Wielka Brytania i Norwegia mogłyby przekazać Kijowowi więcej systemów obrony powietrznej, takich jak m.in. norweskie NASAMS, natomiast Holandia – czołgi typu Leopard. „Do tej pory nie podjęto decyzji o dostarczeniu Ukrainie nowoczesnych, skutecznych czołgów. Nie ma dla tego żadnego wytłumaczenia” – podkreślił.

Innymi rodzajami uzbrojenia, których pilnie potrzebuje Kijów, są m.in. systemy artyleryjskie, pociski kalibrów 122 i 155 mm – są one rozpaczliwie potrzebne – oraz wieloprowadnicowe wyrzutnie raketowe.

Na koniec smutno zadrwił: „Dziś, w dniu św. Mikołaja według obrządku wschodniego, rosyjscy terroryści ‘podarowali’ nowe ciosy ukraińskim dzieciom. Tak

się złożyło, że ukraińskie dzieci w swoich listach do św. Mikołaja proszą o obronę powietrzną, proszą o broń, proszą o zwycięstwa – zwycięstwa dla nich, zwycięstwa dla wszystkich Ukraińców. One rozumieją wszystko, nasze dzieci.

Działajmy!”

(Російська агресія може й повинна зазнати краху; наше завдання – прискорити це – звернення Президента України до лідерів Об'єднаних експедиційних сил Сполученого Королівства (JEF), <https://www.president.gov.ua/news/rosijska-agresiya-mozhe-j-povinna-zaznati-krahu-nashe-zavdan-79957> – dost. 20/12/22).

